

Videregående programmering i Java

Dag 10 - Flertrådet programmering

Fremlæggelse af programmering/status for projekter
Dokumentation med javadoc

Flertrådede designmønstre: Arbejdstråd, Producent-
Konsument, Trådpulje

Evt.: Kommunikation mellem processer og tråde i et GUI-
program

Evt.: Synkronisering af processer og tråde, semaforer [TJT]
om tråde

Evt.: Monitorer, Java synkronisering, Deadlocks

Sidste gang - spørgsmål?

Dag 9 - Andre designmønstre

Andre designmønstre: Uforanderlig, Fluevægt, Lagdelt
Initialisering, Komposit/Rekursiv Komposition,
Kommando/Ændring

Fremlæggelse af programmering/status for projekter

Evt.: Brug af Properties-filer (og præferencer i JDK 1.4)

Evt: Kommunikation med udklipsholder og Drag'n'drop

Læsning: VP 18, How to Use Drag and Drop and Data
Transfer.

Krav til projektet

Hvordan går det med projektet?

Javadoc

```
/**
 * Eksempel på en kommenteret klasse.
 */
public class EnKommenteretKlasse
{
    /**
     * Et eksempel på en metode. Metoden tjener
     * til at vise hvordan javadoc virker.
     *
     * @param enStreng strengen
     * @param etTal tallet
     *
     * @return strengen og tallet sat sammen
     */
    public String enMetode(String enStreng,
                          int etTal)
    {
        return enStreng+etTal;
    }
}
```

javadoc EnKommenteretKlasse.java

De vigtigste klasser i jeres projekt skal være dokumenteret med Javadoc!

Class EnKommenteretKlasse

```
java.lang.Object
|
+---EnKommenteretKlasse
```

```
public class EnKommenteretKlasse
extends java.lang.Object
```

Eksempel på en kommenteret klasse.

Constructor Summary

[EnKommenteretKlasse\(\)](#)

Method Summary

java.lang.String	enMetode (java.lang.String enStreng, int etTal) Et eksempel på en metode.
------------------	--

Methods inherited from class java.lang.Object

clone, equals, finalize, getClass, hashCode, notify, notifyAll, toString, wait, wait, wait

Constructor Detail

EnKommenteretKlasse

```
public EnKommenteretKlasse()
```

Method Detail

enMetode

```
public java.lang.String enMetode(java.lang.String enStreng,
                                int etTal)
```

Et eksempel på en metode. Metoden tjener til at vise hvordan javadoc virker.

Parameters:

enStreng - strengen
etTal - tallet

Returns:

strengen og tallet sat sammen

Flertrådet programmering - resumé

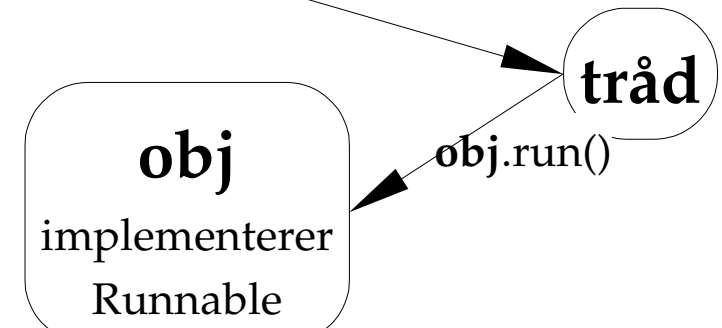
```
public class BenytSnakkesagligePersoner
{
    public static void main(String[] arg)
    {
        SnakkesagligPerson p = new SnakkesagligPerson();

        // Opret ny tråd, klar til at udføre p.run()
        Thread t = new Thread(p);

        t.start(); // Nu starter personen med at snakke


        // Det kan også skrives meget kompakt
        new Thread(new SnakkesagligPerson()).start();
    }
}
```

```
tråd = new Thread(obj);
tråd.start();
```


- Samtidighedsproblemet
- Hvis 2 tråde kommunikerer
 - Fejl, der er svære at finde
- Løsninger
 - Semaforer
 - Synchronized (obj)
 - Dyr i CPU-tid!!
 - obj.wait() og obj.notify()
 - Flertrådede designmønstre
 - Med JDK1.5: java.util.concurrent

```
public class SnakkesagligPerson implements Runnable
{
    public void run()
    {
        for (int i=0; i<5; i++)
        {
            System.out.println("Bla bla bla "+i);
            try { Thread.sleep(ventetid); }
            catch (InterruptedException e) { }
        }
    }
}
```


Designmønstret Producent-Konsument

Problem: En separat tråd skal udføre noget (f.eks. nogle opgaver). Opgaverne kommer løbende (fra andre tråde) og skal udføres i rækkefølge.

Løsning: Lad de andre tråde *producere* opgaver, som lægges i en liste. Den separate tråd *konsumerer* disse opgaver (fjerner dem fra listen og udfører dem)

- Trådene kommunikerer gennem listen
 - her skal bruges en semafor for at løse samtidighedsproblemet
- Konsument-tråden skal vente på opgaver
 - `obj.wait()` og `obj.notify()`

Eksempel på Producent-Konsument


```
public class ProducentKonsument extends Thread {
    private List kø = new ArrayList();

    /** Læg en opgave i kø til en arbejdsstråd */
    public void lægIKø(String tekst) {
        synchronized (kø) {
            kø.add(tekst);
            System.out.println("Sat i kø: " + tekst);
            kø.notify();
        }
    }

    public void run() {
        while (true)
            try {
                synchronized (kø) {
                    while (!kø.isEmpty()) {
                        //String s = (String) kø.remove(kø.size() - 1);
                        String s = (String) kø.remove(0);
                        Thread.sleep(450);
                        System.out.println("Konsumeret: " + s);
                    }
                    kø.wait();
                }
            }
            catch (InterruptedException ie) {
                System.err.println("afbrudt");
            }
    }
}
```

```
public static void main(String[] args) throws Exception {
    ProducentKonsument producentkonsument;
    producentkonsument = new ProducentKonsument();
    producentkonsument.start();
    for (int i = 0; i < 5; i++) {
        producentkonsument.lægIKø("tal " + i);
    }

    Thread.sleep(100);
    for (int i = 0; i < 5; i++) {
        producentkonsument.lægIKø("talB " + i);
    }
}
```


Designmønstret Trådpulje

Problem: Mange opgave skal udføres. Det er for resursekrævende at oprette en ny tråd per opgave.

Løsning: Lad en Objektpulje varetage og genbruge trådene. Lad klienter få opgaverne udført ved at sætte dem i kø i trådpuljen.

- Mange forskellige implementationer i `java.util.concurrent`
 - F.eks. `ThreadPoolExecutor`
 - <http://java.sun.com/j2se/1.5.0/docs/api/java/util/concurrent/ThreadPoolE>
 - Kun i JDK 1.5
- Eksempel på implementation på de følgende sider
 - Afsnit 16.7.2: Genbrug af tråde

Designmønstret Trådpulje

```
import java.util.*;

public class Traadpulje
{
    private List ledige = new ArrayList(); // Listen over ledige arbejdsstråde

    /** Læg en opgave i kø til en arbejdsstråd */
    public synchronized void startOpgave(Runnable opgave)
    {
        Arbejder a;

        if (ledige.isEmpty())
        {
            a = new Arbejder(); // ingen arbejdsstråde ledige, en ny oprettes
            a.setDaemon(true); // tillad systemet at lukke ned selvom tråden er aktiv
            System.out.println("Ny arbejdsstråd oprettet.");
            a.start();
        } else synchronized(ledige) {
            a = (Arbejder) ledige.remove(ledige.size()-1); // tag arbejdsstråd fra liste
        }

        synchronized(a)
        {
            if (a.opgave != null) throw new InternalError("Tråden kører allerede");
            a.opgave = opgave;
            a.notify(); // væk arbejdsstråden der venter i wait()
        }
    }
}
```

Designmønstret Trådpulje

```
/**
 * Arbejds-tråden.
 * Den er stærkt bundet til puljen så den er lagt som en privat indre klasse.
 */
private class Arbejder extends Thread
{
    private Runnable opgave = null;

    public final synchronized void run()
    {
        while (true) try
        {
            if (opgave != null)
            {
                System.out.println(this+" virker nu på "+opgave);
                opgave.run();          // udfør opgaven
                opgave = null;         // ... og glem den (!)
                synchronized(ledige) {ledige.add(this);} // læg tråd tilbage i listen
            }
            System.out.println(this+" venter på opgave.");
            this.wait();               // vent på at blive vækket med notify()
        } catch (Exception e) {
            System.err.println(this+": Fejl opstod i opgave "+opgave);
            e.printStackTrace();
        }
    } // slut på run()
} // slut på den indre klasse Arbejder
}
```


JDK 1.5: java.util.concurrent

- Pakken java.util.concurrent.atomic
 - AtomicBoolean, AtomicInteger, AtomicReference, ...
 - Udelelige operationer (så man slipper for synchronized), a la
 - int getAndSet(int newValue)
 - int addAndGet(int delta)
 - int getAndDecrement()
 - boolean compareAndSet(int expect, int update)
- Pakken java.util.concurrent.locks
 - ReentrantLock
 - Reentrant (samme tråd kan låse flere gange)
 - ReentrantReadWriteLock
 - Læse- og skrivelås (flere kan godt læse samtidig)
 - Nedgradere fra skrivelås til læselås muligt
- Pakken java.util.concurrent
 - ConcurrentHashMap, CopyOnWriteArrayList, ...
 - Køer til variationer af Producent-Konsument-designmønstret
 - ArrayBlockingQueue, DelayQueue, PriorityBlockingQueue, SynchronousQueue
 - Trådpuljer
 - ThreadPoolExecutor, ScheduledThreadPoolExecutor

Flertrådede grafiske programmer

- Swing og AWT er **ikke** trådsikre!!!
 - Forestil dig at de var: Så skulle hver eneste set-metode være synkroniseret!!
 - => hurtigere, mindre kode, nemmere at fejlfinde etc
 - Grafiske brugergrænseflader er sjældent flertrådede
 - => *kun* GUI-tråden (Event-Dispatching Thread) må bruges!
 - Kun denne tråd må kalde metoder i og ændre i grafiske komponenter!
 - Dog må `revalidate()` og `repaint()` kaldes fra enhver tråd
 - Ofte, *men ikke altid*, går det godt alligevel selvom en anden tråd kalder

Flertrådede grafiske programmer

- Hvordan få et foretaget fra GUI-tråden?
 - Man kan lave et Runnable-objekt og få det udført fra GUI-tråd
 - `SwingUtilities.invokeLater(Runnable r)`
 - `SwingUtilities.invokeAndWait(Runnable r)`
 - Større opgaver/beregninger
 - Brug `SwingWorker`-klassen
 - Sværere at forstå
 - Ikke del af standardbiblioteket
 - Gentagne hændelser
 - `javax.swing.Timer` får GUI-tråden til at kalde `actionPerformed()` på objekt

Afprøvning (test)

- Vigtigt hvis man ønsker programmer af høj kvalitet
- Formål: At finde (logiske) fejl
 - Psykologisk modstrid
- Jo tidligere fejl findes, desto lettere (og dermed billigere) er det at finde dem.
- Afprøvning bør foregå på alle stadier af udviklingsprocessen.

- Unit testing:
 - Hver enhed (klasse) afprøves uafhængigt før enhederne integreres i hele systemet.
- Integrations- og systemtest:
 - Afprøve delene og hele systemet samlet.
- Accepttest/slutbrugertest:
 - Sikrer at sytemet opfører sig som forventet af brugeren.

Afprøvningsstrategier

- Blackbox testing
 - Afprøvning af delens grænseflade til resten af systemet.
- Whitebox testing
 - Afprøvning sker i forhold til at man ved hvordan delens er implementeret (den indre logik og kodestruktur).

Blackbox Testing

- Ækvivalensinddeling:
 - Mængden af det mulige input inddeles i ækvivalensklasser.
 - Grænseværdier bør afprøves.
 - Mængden af det mulige input bør indeholde både gyldigt og ugyldige input.
- Positiv afprøvning:
 - Testtilfælde som forventes at gå godt.
- Negativ afprøvning:
 - Testtilfælde som forventes at gå galt.
- JUnit
 - Et system til Unit testing (Blackbox-afprøvning af klasser).
- Regressionstest
 - Tidligere test som er gået godt bør gentages hver gang der er foretaget ændringer i klassen.

JUnit i praksis

- De fleste udviklingsværktøjer har JUnit indbygget
- JBuilder
 - demo
- BlueJ
 - Kan interaktivt "optage" afprøvningseksempler
 - demo